

SZOBOSZLAY GYÖRGY

A RENDSZER ELLEN SAJÁT FEGYVEREIVEL: A PAPER TERRORISM JELENSÉGE

AGAINST THE SYSTEM, WITH ITS OWN WEAPONS: THE PHENOMENON OF PAPER TERRORISM

ÖSSZEFOGLALÓ

Dolgozatomban az amerikai szélsőjobb által az USA szövetségi kormánya és az egyes államok kormányzata, valamint azok képviselői ellen vívott háború egy sajátos „hadviselési” formáját, az úgynevezett paper terrorism jelenségét mutatom be. A cikkben röviden felvázolom az amerikai antiföderalista szélsőjobb politikai és jogi világképét, melynek keretei között szükséges értelmezni ezt a jelenséget, valamint kitérek az USA jogrendszerének azon sajátos vonásaira, amelyek lényegében lehetővé tették a joggal való visszaélés alább tárgyalt formáinak elburjánzását, elsőként nagyobb arányban az 1980-as és '90-es évek folyamán.

Természetesen a szövetségi törvényhozás és az egyes államok törvényhozásai – némi kétséssel, de – tettek bizonyos lépéseket a nyugtalanító jelenség megfékezése érdekében; ezek a lépések mind az USA szövetségi büntető törvénykönyve, mind egyes polgári jogi intézmények módosítását magukban foglalták, kérdéses azonban, hogy sikerülhet-e a paper terrorism felszámolása egy eleve többszintű és csak lassan mozduló jogalkotás keretei között.

Kulcsszavak: terrorizmus, szélsőjobb, alkotmány, USA, zálogjog

ABSTRACT

In my thesis, I present a particular form of "warfare" waged by the American far right against the US federal government and the governments of individual states and their representatives: the phenomenon of so-called paper terrorism. In this article, I briefly outline the political and legal worldview of the US anti-federalist far-right, within which it is necessary to understand this phenomenon, and I also discuss the particular features of the US legal system that have essentially allowed the proliferation of the forms of abuse of the law discussed below, first on a larger scale in the 1980s and '90s.

Of course, the federal legislature and state legislatures have taken some steps, albeit belatedly, to curb this disturbing phenomenon, including amendments to both the US federal criminal code and some civil law institutions, but it is questionable whether paper terrorism can be eliminated in an inherently multi-tiered and slow-moving legislation.

Keywords: terrorism, far right, constitution, USA, lien

A paper terrorism fogalmáról röviden

Az amerikai szélsőjobbnak a nemzetközi zsidó háttérhatalom által irányított-ként tételezett szövetségi kormány, valamint az egyes államok kormányzatai és azok képviselői (bírák, ügyészek, megyei seriffek, FBI-ügynökök és a szövetségi adóhatóság munkatársai) ellen vívott háborúja többek között jó néhány véres, az USA társadalmát sokkoló terrorcselekmény formájában öltött testet az elmúlt néhány évtizedben: gondoljunk csak az oklahomai szövetségi épület elleni, összesen 169 ember életét követelő 1995-ös merényletre, vagy a leginkább az atlantai Olimpiai Parkban elkövetett robbantás elkövetőjeként számoltartott Eric Rudolph ámokfutás-sorozatára az 1990-es évek második feléből. Az USA antiföderalista, fehér szupremácista mozgalmi és szervezeti ugyanakkor a bombák mellett egy másik, kétségtelenül nem halálos, de ettől még veszélytelennek semmiképpen nem tekinthető fegyvert is bevetettek a fehér ember felszabadításáért folytatott küzdelmük (Szoboszlai, 2022) során. Az ún. paper terrorism gyűjtőkategóriájába sorolt legkülönbözőbb módszerek és a robbantásos merényletek közös vonása, hogy bár deklaráltan az ördögi „cionista” háttérhatalomra kívánnak általuk csapást mérni a hozzájuk folyamodók, az áldozatok rendre a munkájukat végző, kötelességüket teljesítő, egyszerű hétköznapi emberek közül kerülnek ki.

A paper terrorismnak mint egy tipikusan az amerikai politikai/társadalmi viszonyokra reflektáló neologizmusnak tudomásom szerint nincs hivatalos magyar fordítása; a fordítóprogramok, illetve a ChatGPT által javasolt „papíralapú terrorizmus” elegáns és szemléletes megoldás (a következőkben magam is élni fogok vele), de a kifejezés mögött megbúvó jelenség lényegét ez sem képes visszaadni. Ha megelégszünk egy kissé nehézkes körülírással, a paper terrorism fogalma bizonyos, a joggal való visszaélés tilalmába ütköző vagy a büntetőjog területéhez tartozó cselekmények körét öleli fel: olyan (pszeudo-) jogi eljárásokat, amelyek minden jogalapot nélkülöző igénybevétele mások megfélemlítésére, zaklatására, illetve nem elhanyagolható mértékű kár okozására irányul.

Az amerikai antiföderalista szélsőjobb jogi és politikai világképe

A papíralapú terrorizmus elnevezés mögött tehát a jog által egyértelműen tilalmazott magatartásformák húzódnak meg. A sommás megállapítás mellé viszont odakívánczik a kérdés, hogy kiknek a jogáról beszélünk. A kérdésfeltevés indokoltságát az adja, hogy – mint látni fogjuk – a paper terrorism jelensége mindenekelőtt egy olyan sajátos szélsőjobboldali szubkultúrával hozható összefüggésbe, amelynek a jogrendszerhez, a törvényekhez való viszonyát nem annyira a velük való egyszeri, bár ismétlődő konfrontációk, mint

inkább egyfajta jogi szeparatizmus jellemzi leginkább. Témánk megértése érdekében tehát elsőként az USA antiföderalista szerveződéseinek, mozgalmainak a joghoz, az egyes jogi intézményekhez való viszonyulásáról kell röviden szót ejtenünk.

Az 1990-es évtized első éveitől kezdve bizarr dolgokat művelő és még bizarrabb elméleteket hirdető amerikaiak kerültek egyre növekvő számban az USA bűnüldöző szerveinek és bíróságainak látókörébe. Ezek a magukat szuverén állampolgároknak (sovereign citizen) nevező emberek házilag fabrikálta rendszámtáblákat helyeztek el a járműveiken, megsemmisítették a jogosítványaikat és egyéb hivatalos dokumentumaikat, fiktív pénzügyi eszközökkel kíséreltek meg az adófizetési kötelezettségüknek eleget tenni, ha pedig az ilyen és ehhez hasonló cselekedeteik miatt törvény elé állították őket, azt hangoztatták, hogy a bíróságnak nincs joghatósága eljárni az ügyükben (Szoboszlai, 2018).

A sovereign citizen elnevezés az egykori fekete rabszolgákra az Egyesült Államok és a lakóhely szerinti állam állampolgárságát kiterjesztő, 1868-as XIV. alkotmánykiegészítés sajátos értelmezésén alapul. A szuverén polgárok álláspontja szerint a kiegészítéssel az állampolgárságnak egy új, „szövetségi” változata jött létre, amely alacsonyabb rendű az Egyesült Államok eredeti, „természetes” állampolgárságánál. Akik ezen másodosztályú állampolgárság „adományában” részesülnek, kötelesek alávetni magukat a szövetségi törvényeknek. Az USA lakosságának túlnyomó többségét a szövetségi kormányzat illegitim „szerződések” (jogosítvány, születési anyakönyvi kivonat, társadalombiztosítási szám stb.) révén tartja kontroll alatt, és tereli be ezen újabb keletkezésű állampolgárság keretei közé. A felszabadulás tehát a szuverén állampolgárrá válás útja ennek megfelelően ezeknek a „szerződéseknek” a fizikai megsemmisítése (Abanes, 1996; Kalinowski IV, 2019). Pontosan így tett a '90-es évek elején az a Terry Nichols is, akit nem sokkal később az oklahomai robbantó, Timothy McVeigh bűntársaként ismert meg a világ (Dyer, 1997).

Az elgondolás bizonyos tekintetben az USA Legfelsőbb Bíróságának (LB) néhány elhíresült 19. századi határozatával hozható összefüggésbe. A XIV. alkotmánykiegészítés nemcsak a LB-nek a rabszolgaság intézményével és a feketék státuszával kapcsolatos vitákat a polgárháború kirobbanása előtt néhány évvel újra felszító 1857-es határozatát annullálta, hanem ezzel együtt meghatározta az állampolgárság(ok) keletkezésének eseteit. A szóban forgó 1857-es Dred Scott-határozat egyrészt megállapította, hogy a felperes fekete rabszolga nem vált azáltal szabaddá, hogy gazdája egy időre egy olyan államba vitte magával, ahol tilalmazott volt a rabszolgaság intézménye. Másrészt általános érvénnyel kinyilvánította, hogy „az afrikai fajhoz tartozó *szabad* [kiemelés – Sz. Gy.] néger, akinek az őseit ebbe az országba hozták és rabszolgának adták el, nem »állampolgár« az Egyesült Államok alkotmánya értelmében.” (Justia1)

A XIV. alkotmánykiegészítés mindenekelőtt az egykori rabszolgákra terjesztette ki az állampolgárságot, amikor kimondta, hogy „valamennyi, az Egyesült Államokban született, vagy ott állampolgárságot nyert, és annak joghatósága alá eső személy az Egyesült Államok polgára, továbbá annak az államnak is polgára, amelyben lakik”, továbbá: „egyetlen állam sem hozhat vagy alkalmazhat olyan törvényt, mely csorbítja az Egyesült Államok polgárait megillető előjogokat vagy mentességeket; egyetlen állam sem foszthat meg valakit életétől, szabadságától vagy tulajdonától megfelelő törvényes eljárás nélkül; és egyetlen állam sem tagadhatja meg a törvények nyújtotta egyenlő jogvédelmet a joghatósága alatt élőkől” (Bödy–Urbán, 2001).

Az LB-nek az alkotmánykiegészítés értelmezését elsőként elvégző 1873-as, ún. Slaughter-House-határozata szerint (ahogy a szuverén polgárok is gondolják) a kiegészítés az állampolgárság két típusát hozta létre: az „Egyesült Államokét”, valamint az egyes államok állampolgárságát. Mit jelent ez? A kiegészítés előtt sem az alkotmány, sem a Kongresszus által alkotott törvények nem határozták meg explicit módon az állampolgárság fogalmának tartalmát, létezett azonban egy elterjedt jogászai álláspont (ami tetten érhető a Dred Scott-határozat érvei között is), mely szerint csak akkor lehetett valakit az „Egyesült Államok” állampolgárának tekinteni, ha egyszermind valamely állam állampolgára volt. Ebből következően, ha valaki szövetségi területen, így pl. Washington D. C.-ben született és ott is élt, nem számított az USA állampolgárának. Többek között ezt a problémát is kezelni kívánta a XIV. alkotmánykiegészítés. (Justia2.) A Slaughter-House-határozat ugyanakkor természetesen nem állított fel hierarchiát, „minőségi” sorrendet a kétféle állampolgárság között, még azzal együtt sem, hogy elhatárolta egymástól az „Egyesült Államok polgárait megillető előjogokat vagy mentességeket” az egyes államok polgárait megillető előjogoktól és mentességektől, így a modern antiföderalisták által hirdetett nézet forrásait az 1873-as állásfoglalás tendenciózus félreértelmezése, illetve a Dred Scott-határozat és az állampolgárság mibenlétéről vallott korabeli vélemények alkothatják.

A teória továbbgondolása a szuverén polgárok számára alapot szolgáltatott néhány extrém pszeudojogi intézmény életre hívására. Ezek közé tartozott az Államok jogrendszerének az elutasítása és ezzel együtt egy – a common law mint precedensjog hibás interpretációjából kiindulva common law bíróságoknak nevezett – paralel jogi fórumok létrehozása. A mintegy egy évtizeddel korábbra datálható első, sporadikus kezdeményezések nyomában az 1990-es évek elején Texasból és Floridából kiinduló, majd az USA más államaiban is szélesebben terjedni kezdő Common Law Court-mozgalom tagjai többek között a hatóságokkal való konfrontációk révén hívták fel magukra a figyelmet: például előszeretettel bocsátottak ki elfogatóparancsokat FBI- és más szövetségi ügynökök, bírók, ügyészek vagy éppen a felfogásuk szerint a

kötelességeiket teljesíteni vonakodó megyei seriffek ellen (Pitcavage, 1997; Levin–Mitchell, 1999). Az évtized derekán, 1996-ban az Egyesült Államok 36 államában már összesen 131 common law bíróság működött (Weinberg–Francis–Lloyd, 2013).

A Sovereign Citizen Movement aktivistái révén az 1990-es évek folyamán meglehetősen széles kör számára elérhetővé vált antiföderalista gondolatok előképét a mintegy negyedszázaddal korábban két közismert szélsőjobboldali figura, William Potter Gale és Henry Lamont Beach szellemi alapvetésének és szervezőmunkájának eredményeképp útjára indított laza franchise-szerű szerveződés, a Posse Comitatus (a. m. „a megye ereje”: a kifejezés eredetileg egy adott megye fegyverforgatásra alkalmas férfi lakosságára vonatkozott, akiknek asszisztenciáját a seriff rendfenntartó feladatai ellátása során igénybe vehette) nézetrendszerében fedezhetjük fel. Gale tanításainak középpontjában a megyei adminisztrációnak és a megye rendfenntartó közegének, a seriffnek mint lokális hatalmi szintnek a szövetségi és állami szintekkel szembeni primátusát hirdető teória állott. „A Köztársaság létrejötté óta a megye mindig a kormányzat székhelye volt a nép számára. A megyei kormányzat a kormányzat legmagasabb szintű formája Köztársaságunkban, mivelhogy ez áll legközelebb a néphez, amely valójában a kormányzatot alkotja. A megyei seriff az USA egyetlen törvényes rendfenntartó tisztviselője. Az ő felelőssége védelmezni az embereket mások törvénytelen cselekedeteitől, ideértve a kormányzat hivatalnokait. [...] A bíróságok nem rendelkeznek azzal az autoritással, hogy a megyei seriff rendfenntartó tevékenységét irányítsák” (Szoboszlai, 2016). Az elgondolásból következik, hogy a föderális kormánynak és intézményeinek joghatósága csak szövetségi területekre terjed ki, vagyis mindenekelőtt Washington D. C.-re.

William Potter Gale nézeteinek (és egyúttal a common law bíróságok) egyik legkorábbi megvalósítási kísérletére 1982-ben került sor, amikor is James Wickstrom wisconsini Posse-vezető az államban létrehozta a Tigerton Dellsi alkotmányos önkormányzatot (Constitutional Township of Tigerton Dells), amelynek bírójává Wickstrom természetesen saját magát tette meg. A „település” határán a következő feliratot helyezték el: „szövetségi ügynökök tartózkodjanak a belépéstől; a túlélők büntetőeljárás alá lesznek vonva” (Pitcavage, 1996; Balleck, 2018). A következő évben több kansasi seriff is levelet kapott a Kansasi Polgárok Vádesküldtszékétől (Citizens Grand Jury of Kansas), melyben felszólították őket, hogy vegyenek őrizetbe bizonyos helyi bírókat, hozzátéve, hogy ha a seriffek vonakodnának eleget tenni a felszólításnak, a vádesküldtszék tagjai „majd maguk veszik kezükbe az igazságszolgáltatást, és a bírókat tömegsírba fogják temetni” (Pitcavage, 1997).

William Potter Gale szóhasználat, érvelésének egyes elemei első pillantásra az Egyesült Államok politikatörténetének egy immár több mint két évszázados érvrendszeréhez nyúlnak vissza. Thomas Jefferson élete utolsó

időszakában több levelében is kifejtette a jó kormányzással kapcsolatos álláspontját: a hatalmat minél több ember (vagy minél kisebb területi egységek) között kell elosztani, hogy a „nép” (a saját földtulajdonnal bíró, önállóan gazdálkodó földművesek közössége: Lévai, 2021) valamilyen formában közvetlenül, személyesen részt vehessen annak gyakorlásában.

Jefferson elképzelése szerint a hatalom szegmentációja nem állt volna meg a megyei szinten, hiszen azokon belül a különböző leveleiben és más írásaiban wardnak, „száz”-nak, új-angliai mintára townshipnek nevezett, apró területi egységek létrehozását tartotta szükségszerűnek, melyek a maguk hatáskörén belül autonóm módon működtetnék az igazságszolgáltatást, az iskolákat, gondoskodnának a rendfenntartásról és egyéb belső feladataik ellátásáról. (Lásd pl. a Joseph C. Cabellhez [1816], Samuel Kerchivalhoz [1816] és John Cartwrighthoz [1824] írt leveleket: Appleby–Ball, 2004; Wikisource.) Azonban fontos a Jefferson és Gale koncepciója közötti alapvető különbségekre felhívni a figyelmet: az USA valamikori harmadik elnöke egyrészt a szubsidiaritás elvének gyakorlati megvalósításaként fogalmazta meg a wardokkal kapcsolatos gondolatait, másrészt a hatalom felsőbb szintjeinek a nép általi közvetlen és közvetett ellenőrzésével (javaslata szerint a megyei bírókat és „minden magasabb szintű választott tisztviselőt” a wardok gyűlésein leadott szavazatok révén választották volna meg) egy „tökéletesebb unió” létrehozása mellett szállt síkra. Vele szemben Gale egy feje tetejére állított hierarchikus berendezkedést vetett papírra a megyei seriffnek a szövetségi és állami tisztviselőkkel szembeni felsőbbbsége megfogalmazásakor.

Derült égből: a papíralapú terrorizmus időzített bombái

A common law bíróságok által alkalmazott, fentebb ismertetett módszerek: a hivatalos személyek ellen kibocsátott törvénytelen elfogatóparancsok és idézések, a velük szembeni „halálbüntetés” kilátásba helyezése voltaképpen maguk is a paper terrorism körébe sorolható megnyilvánulások, hiszen egyértelműen mások zaklatására vagy kifejezetten megfélemlítésére irányulnak, ezért a bennük megtestesülő veszélyt nem lehet félvállról venni, még akkor sem, ha egyébként nem jellemző, hogy szuverén állampolgárok rendszeresen felkeresnének otthonaikban bírákat, ügyészeket, megpróbálva érvényt szerezni egy valamely common law bíróság által kibocsátott elfogatóparancsnak... Ezen magatartásformák (bírósági vagy hatósági eljárás imitálása, hivatalos személy működése hamis látszatának keltése stb.) mindegyike, mint fentebb utaltam rá, pszeudojogi eszköz, és jogot érvényre juttatni, kikényszeríteni általuk természetesen nem lehetséges. Létezik viszont a papíralapú terrorizmus arzenáljában egy olyan széles körben alkalmazott fegyver, amely egyébként létező, valid jogintézmény visszaélészerű igénybevételeként írható le: ez nem más, mint a

zálogjog (lien) valamely személy ingatlan vagy/és ingó javaira való (témánk kontextusán belül: jogalap nélküli) bejegyeztetése.

A zálogjog a hitelezőnek az adóssal szemben fennálló követelését biztosító járulékos jogként a legkülönbözőbb jogügyletekben játszhat szerepet, s ez különösen így van az Egyesült Államok jogrendszerén belül; e helyütt a zálogjognak csak a témánk szempontjából releváns két fő fajtájáról kívánok említést tenni: az önkéntes zálogjogról (voluntary, consensual lien), amely a hitelező és az adós közötti jogügyleten, tehát a két fél konszenzusán alapul, valamint az angol terminológia alapján nem konszenzuálisnak nevezett zálogjog (non-consensual vagy involuntary lien), amely jogszabály vagy a common law erejénél fogva jöhet létre, nem pedig (amint a megnevezés is mutatja) kétoldalú jogügylet alapján.

Az alábbiakban ezen utóbbinak, tehát a nem konszenzuális zálogjognak a működési mechanizmusát tekintem át. Ilyen zálogjog alapítása az Egyesült Államokban gyorsan és különösebb költségek nélkül keresztülvihető eljárásnak számít. Ráadásul az adós a fő szabály szerint nem kap értesítést arról, hogy zálogjoggal terhelték meg valamely ingó vagy ingatlan tulajdonát, ezért a zálogjog ezen fajtája tényleg egyfajta időzített bombaként funkcionál: az érintett általában akkor szerez tudomást a fennállásáról, amikor el szeretné adni valamely vagyontárgyát, vagy pl. hitelt kíván felvenni ingatlanára, s egyik esetben sem jár sikerrel, mert az adott vagyontárgy meg van terhelve.

Hogyan válhatott ez a jogintézmény a Sovereign Citizen Movement tagjai által tömegesen alkalmazott, félelmetes fegyverré az 1990-es évekre? Az nyilvánvaló, hogy az SCM-aktivistákat nem a vagyoni előny realizálása hajtja, hiszen az általuk bejegyeztetett zálogjog mögött nincs semmilyen bírósági úton érvényesíthető követelés, a célba vett személyek valójában nem állnak velük szemben kötelezett pozícióban. A szuverének eljárásai mögött a (jogalap nélküli) gazdagodás vágya helyett a pusztító károkozás szándékát fedezhetjük fel. Ugyanis ha egyszer egy áldozatukká vált személynek valamilyen módon tudomására jutott, hogy zálogjogot alapítottak a vagyontárgyain, neki kell lépéseket tennie a „hamis” zálogjog (false vagy bogus lien) törlése érdekében, ami viszont jóval bonyolultabb procedúra, mint magának a zálogjognak a bejegyeztetése: nem kis utánjárásba, időbe és pénzbe kerül, mire bírósági úton sikerül ezt elérni.

Hogy hozzávetőlegesen milyen mértékű anyagi áldozattal jár a töröltetés, azt néhány dokumentált eset alapján meg tudjuk ítélni: az 1990-es években egy texasi kormányzatellenes csoport nem kevesebb mint egymilliárd dollárnyi valótlan követelésre alapított zálogjog formájában intézett „támadást” az A. H. Belo Corporation médiavállalat ellen, amely 12.500 dollárt volt kénytelen ráldozni a töröltetésre (Pitcavage, 1997). Ugyanez idő tájt John L. Valentine utahi ügyvédnek egy évébe és 14.000 dollárjába került a házán alapított

zálogjog elmozdítása (Pitcavage, 1998). Láthatjuk, nem kevés pénzről van szó tehát: az A. H. Belo pénzügyi helyzetét vélhetően nem rengették meg a jogi költségek, s engedjük meg ezt a feltételezést Valentine esetében is, viszont egy bérből-fizetésből élő FBI-ügynök, bíró, ügyész, az adóhivatal alkalmazottja vagy egy seriff számára hatalmas érvágást jelent egy tízezer dollár körüli összegre rúgó felesleges kiadás. És ha nem túl jól fizetett állami alkalmazottaknak, kormánytisztviselőknek azzal kell számolniuk, hogy az eljárásuk miatt esetleg tetemes költségekbe kényszerülhetnek verni magukat, az az államgépzet működésére komoly obstruktív hatást gyakorolhat (Chamberlain–Haider-Markel, 2005).

A hamis zálogjog bejegyeztetése mögött megbúvó okok közül a megtorlás, bosszú motívumát emelhetjük ki: az áldozatok általában olyan személyek vagy szervezetek, cégek közül kerülnek ki, amelyekkel korábban (jellemzően egy jogi eljárás keretei között) meggyűlt a baja a szuverén hazafiaknak. Az A. H. Belo annak a Dallas Morning Newsnak a tulajdonosa, amely lapban nem éppen pozitív hangvételű cikkek jelentek meg az idő tájt a kormányzatellenes, extrémista szervezetekről, Valentine ügyvéd pedig a támadás előtt nem sokkal egy bank képviselőjében járt el egy ingatlanárverésen (Pitcavage, 1998). 2011-ben Cherron Marie Phillips ingatlanügynök tizenkét olyan személy, bírók, bíróági hivatalnokok, ügyészek teljes ingó és ingatlan vagyonára jegyeztetett be jelzálogot összesen 100 milliárd dollár értékben, akik közreműködtek a testvére, Devon kábítószer-kereskedelem miatt indított büntetőperében. Phillips eljárására hónapokkal később úgy derült fény, hogy az ügy egyik érintettje, Michael Dobbins bíróági hivatalnok megpróbált eladni egy, a tulajdonában lévő parkolóhelyet – természetesen sikertelenül (Diebel–Maroney, 2018).

Az antiföderalista harcmódor megannyi fegyveréhez hasonlóan a hamis zálogjogot is a Posse Comitatus kezdte el alkalmazni elsőként az ellenfeleivel szemben. Az egyik emlékezetes incidensre 1979-ben került sor, amikor is marylandi aktivistáik végigjárták az állam bíróságait, hogy zálogjogot jegyeztesenek be Maryland összes kerületi és körzeti bírójának vagyonára, hogy ezáltal sikerüljön őket kizárni a Posse helyi szervezete ellen folyó peres eljárásból. Szerencsére nem végeztek alapos munkát, a mintegy kétszáz bíró közül egyet kifelejtettek, így nem sikerült megghiúsítaniuk az eljárást (Pitcavage, 1998).

A mozgalom fénykorának az idején, az 1980-as évek első felében egyébként a Posse a hamis zálogjogot nem csak „támadó”, hanem „védekező” fegyverként is bevetette. Ebben az időben csapott le brutális erővel a vidéki Amerikára az ún. farmkrízis. A válság az előző évtized (részben olcsó hitelekre és a relatíve olcsó dollárra alapított) exportvezérelt agrárkonjunktúrájának, mondhatni, törvényszerű visszahatása volt. A tönkrement vagy a tönk szélére jutott farmerek több százezres tömege számára a Posse Comitatus kínált könnyen emészthető válaszokat: megtudhatták, hogy az őket ért csapásokért végső

son az amerikai kormányt kézben tartó zsidó háttérhatalom a felelős (Szoboszlai, 2018). Ugyanakkor a vidéket járó aktivisták azzal kapcsolatban is felvilágosították a gazdákat, hogy hogyan odázhatják el egy időre a birtokaik elárverezését: jegyeztessenek be rájuk saját maguk zálogjogot, megelőzve ebben a hitelezőiket. Jogilag természetesen ezek is érvénytelen eljárások voltak, hiszen nem lehet senki önmaga hitelezője, de a farmerek időt tudtak nyerni általa, ami akár a túlélés zálogát is jelenthette. Így tett 1984-ben egy iowai házaspár, Arley és Mary Boese is, és ügyük eljutott egészen az állam legfelsőbb bíróságáig, amely természetesen végül megállapította a jogügylet érvénytelenségét (Pitcavage, 1998). (A módszer egy kifinomultabb változata volt, amikor szomszédos gazdák egymás birtokaira jegyeztettek be hamis zálogjogot.)

A Posse Comitatus az 1980-as évek végére lényegében megszűnt létezni, nem kis részben a vezéralakjai (így maga Potter Gale) ellen indított büntetőeljárások eredményeképp. Ugyanakkor a Posse jogi világképe és eszköztára nem merült feledésbe, s a '90-es évek elejétől a Sovereign Citizen Movementnek az USA államaiban való látványos térnyerésével robbanásszerűen megsza porodtak a hamis zálogjog bejegyzésével kapcsolatos esetek is. A módszer terjedését nagymértékben elősegítették a SCM meghatározó alakjai által az idő tájt szervezett tanfolyamok, a kezdetben nyomtatott formában, majd valamivel később az interneten terjesztett brosrák, füzetek. Az évtized derekán a Montana állambeli Jordan települése mellett kommunát létrehozó, magukat Freemennek nevező, kormányzatellenes fegyveresek által tartott „szemináriumok” résztvevőinek 300 dollárt kellett fizetniük azért, hogy elsajátíthassák az antiföderalista taktikákat – és volt is fizetőképes kereslet ezekre az ismeretekre: hónapokon át hétfőként tömött gépkocsikban özönlöttek a „tanítványok” a kommuna területére; a helyi seriff jelentése szerint összesen mintegy nyolcszáz érdeklődő látogathatott el ekkoriban a farmra (Neiwert, 1999).

Bár az új évezredre részben a jogalkotás (kissé megkésett) reakciójának köszönhetően érzékelhetően visszaesett a papíralapú terrorizmus körébe sorolható incidensek száma, a hamis zálogjogbejegyzéseket és más módszereket a mai napig nem sikerült teljesen visszaszorítani, s általában elmondható, hogy gazdasági recesszió idején az esetek számának növekedését lehet megfigyelni – így pl. a 2008-as válság a fellendülés egy új periódusát hozta magával (Anti-Defamation League, 2015).

A jogalkotás válasza: relatív eredmények

A szövetségi törvényhozás és az egyes államok törvényhozásai némi késéssel a '90-es évek második felétől kezdve próbáltak hatékony választ adni a jelenségre, azonban a kétszintű jogalkotás keretei között csak „fragmentált” megoldások születtek mind horizontális, mind vertikális értelemben. Ráadásul a

meghozott jogszabályok többsége alapvetően a büntetőjog eszközeivel kívánta megfékezni a zálogjog bejegyzésével kapcsolatos visszaéléseket, s kevés olyan törvény született, amelyek proaktív módon, magának a visszaélés lehetőségének a kiküszöbölésére irányult. Külön kell említeni azokat az intézkedéseket, amelyek az áldozatok számára kívántak közvetlen segítséget nyújtani.

A szövetségi büntető törvénykönyv módosítása (18 U.S. Code § 1521) például pénzbüntetéssel (legfeljebb 250.000 dollárral) vagy/és 10 év szabadságvesztéssel rendeli szankcionálni a hamis zálogjogbejegyzőket – azonban ez a védelem csak a szövetségi tisztviselőkre, illetve alkalmazottakra terjed ki (Congressional Research Service, 2014). Az államok egy része nem vette át a szövetségi törvény szigorát: van, ahol csak vétségnek (misdemeanor) minősül a cselekmény. Így pl. Marylandban első alkalommal egyéves börtön- vagy/és 10.000 dollár pénzbüntetéssel fenyegetik az elkövetőket, visszaesők esetében a szabadságvesztés maximális időtartama öt év (MD Crim Law Code § 3-807, 2013). Máshol pedig büntetőjogi nem, csak polgári jogi (kártérítési) konzekvenciái lehetnek a hamis zálogjog bejegyzésének (Southern Poverty Law Center, 2017).

Az egyes államok elsőként saját alkalmazottaik védelmének a jogi feltételeit igyekeztek megteremteni, a magánszemélyek számára nyújtandó bárminemű segítség sok helyen sokáig váratott magára, holott bárki válhat a papíralapú terrorizmus áldozatává, ha mondjuk, egy tipikus példát említve, összerúgja a port az extremista nézeteket valló szomszédjával. A büntetőjogi védelem mellett több államban lehetővé vált a hamis zálogjog gyorsított bírósági eljárásban való töröltetése. (Kaliforniában alig néhány éve, csak 2015 óta tudnak magánszemélyek és vállalkozások is élni ezzel a köz szolgálatában állókat már az 1990-es évek óta megillető lehetőséggel: Anti-Defamation League, 2015).

A proaktív fellépés egyik mintaállama Texas lett. Itt 1997-ben léptettek életbe komplex szabályozást általában a papíralapú terrorizmus különböző metódusaival folytatott küzdelem jegyében. Specifikusan a hamis zálogjog visszaszorítása érdekében a törvény többek között előírta a bejegyzést végrehajtó hivatalnokok számára azok értesítését, akiknek vagyontárgyaira „gyanús” zálogjogot jegyeztek be (Pitcavage, 1998). Máshol (így pl. Coloradóban, Ohio-ban, Mississippiben) vissza lehet utasítani a csalási kísérletnek tűnő bejegyzési kérelmeket. Dél-Karolinában, Indianában az elutasítás után a delikvensnek harminc napja van arra, hogy a bíróságon fellebbezzon – amit nyilvánvalóan nem fog megtenni abban az esetben, ha jogalap nélkül próbálta az igényét érvényesíteni (Southern Poverty Law Center, 2017).

Láthatjuk, hogy a jelenség letörése érdekében életbe léptetett törvények álamonként jelentős eltéréseket mutatnak, de a legnagyobb problémát egy egységes, valamennyi áldozatra egyformán kiterjedő szövetségi szintű

szabályozás hiánya jelenti. Ez természetesen nem kisebbíti azon államok felelősségét, amelyek a legutóbbi időkig nem tették meg a megfelelő lépéseket a paper terrorism elleni küzdelemben. A jogalkotás fő időszaka az 1995–1999 közötti éveket foglalja magában: 1995-ben a szuverén állampolgárok ténykedései által egyik leginkább érintett állam, Washington alkotott törvényeket a hamis zálogjog bejegyzésének gyakorlata ellen, őt követte egy évvel később többek között a szintén erősen fertőzött Montana és Idaho. 1999-ig összesen huszonhét állam törvényhozása hozott jogszabályokat a visszaélés ellen (Chamberlain–Haider-Markel, 2005). Az ezredforduló után a jogalkotás üteme lassult, s egészen a közelmúltig az államok egy negyedében még mindig nem léteztek a hamis zálogjogbejegyzés elleni törvények (Southern Poverty Law Center, 2017).

Összefoglalóan megállapíthatjuk, hogy sem a szövetségi, sem az állami jogalkotás szintjén nem merítették még ki a lehetőségeket a papíralapú terrorizmus ellen folytatott harcban, pedig ennek a küzdelemnek a mai napig nincs vége: jelenleg is az USA legtöbb államában működnek Sovereign Citizen-csoportok (Southern Poverty Law Center, 2022). Az Egyesült Államokon kívüli közvélemény az elmúlt időszakból leginkább a 2014-es Cliven Bundy-ügyre emlékezhet (Southern Poverty Law Center, 2014), de az amerikai média azóta is folyamatosan beszámol a szubkultúrához köthető incidensekről – a kifejezetten erőszakos cselekmények mellett a paper terrorism körébe sorolható esetekről is.

FELHASZNÁLT SZAKIRODALOM

- Abanes, R. (1996): *American Militias: Rebellion, Racism & Religion*. InterVarsity Press. Downers Grove, Illinois. 296.
- Appleby, J. – Ball, T. (szerk.) (2004): *Thomas Jefferson: Political Writings*. Cambridge University Press. Cambridge, UK. LIII + 623.
- Balleck, B. J. (2018): *Modern American Extremism and Domestic Terrorism*. An Encyclopedia of Extremists and Extremist Groups. ABC-CLIO. Santa Barbara, California – Denver, Colorado. 435.
- Bódy P. – Urbán A. (szerk.) (2001): *Szöveggyűjtemény az Amerikai Egyesült Államok történetéhez, 1620–1980*. Dialóg Campus. Budapest–Pécs. 501.
- Chamberlain, R. – Haider-Markel, D. P. (2005): “Lien on Me”: State Policy Innovation in Response to Paper Terrorism. *Political Research Quarterly*. 2005/3. szám. 449–460. <https://doi.org/10.1177/106591290505800307>
- Diebel, A. – Maroney, T. (2018): Paper Terrorism. *Anti-government vigilantes wield a subtle weapon*. Harper’s Magazine. <https://harpers.org/archive/2018/10/paper-terrorism/> (Letöltés: 2023. 07. 07.)
- Dyer, J. (1997): *Harvest of Rage: Why Oklahoma City is Only the Beginning*. Westview Press. Boulder, Colorado. 292.
- Kalinowski IV, C. (2019): A Legal Response to the Sovereign Citizen Movement. *Montana Law Review*. 2019/2. szám. 153–209.

- Lévai Csaba (2021): Hogyan biztosítható az erényes köztársaság fennmaradása? A klasszikus republikanizmus, a skót felvilágosodás és a fiziokratizmus összefonódása Thomas Jefferson gazdasági- és külpolitikai gondolkodásában. In: Nagy Ágoston – Pap Milán (szerk.): Klasszikus és modern republikanizmusok. Eszmetörténeti tanulmányok. Ráció Kiadó. Budapest. 201–217.
- Levin, D. L. – Mitchell, M. W. (1999): A Law unto Themselves: The Ideology of the Common Law Court Movement. South Dakota Law Review. 1999/9. szám. 9–40.
- Neiwert, D. A. (1999): In God's Country: The Patriot Movement and the Pacific Northwest. Washington State University Press. Pullman, Washington.
- Pitcavage, M. (1996): Every Man a King: The Rise and Fall of the Montana Freemen. The Militia Watchdog. <https://web.archive.org/web/20140429211053/http://archive.adl.org/mwd/freemen.html> (Letöltés: 2023. 07. 06.)
- Pitcavage, M. (1997): Common Law and Uncommon Courts: An Overview of the Common Law Court Movement. The Militia Watchdog. <https://web.archive.org/web/20160827125619/http://archive.adl.org/mwd/common.html> (Letöltés: 2023. 07. 06.)
- Pitcavage, M. (1998): Paper Terrorism's Forgotten Victims: The Use of Bogus Liens against Private Individuals and Businesses. <https://web.archive.org/web/20020918011634/http://www.adl.org:80/mwd/privlien.asp> (Letöltés: 2023. 07. 07.)
- Szoboszlai Gy. (2022): 1984. Az amerikai szélsőjobb első lépései a virtuális térben. In: János István (szerk.): Tradíció és Innováció ötvözte a Nyíregyházi Egyetemen. (Acta Academiae Nyíregyhaziensis 6.) Nyíregyházi Egyetem. Nyíregyháza. 451–460.
- Szoboszlai Gy. (2018): Az amerikai antiföderalista szélsőjobb jogi világképe. GlobeEdit. Beau Bassin, Mauritius. 57.
- Szoboszlai Gy. (2016): A megyei seriff mindenek fölött: amerikai szélsőjobb fantasziák a Posse Comitatus-tól a Constitutional Sheriffs and Peace Officers Association-ig. In: Reszler Gábor (szerk.): A pedagógia szolgálatában. Tisztelgő írások dr. Sallai József 80. születésnapjára. Magyar Nemzeti Levéltár Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Levéltára. Nyíregyháza. 227–236.
- Weinberg, L. B. – Francis, E. – Lloyd, R. D. (2013): Courts under threat. Terrorism and Political Violence. 1999/2. szám. 93–110. <https://doi.org/10.1080/09546559908427508>

TOVÁBBI FORRÁSOK

- Anti-Defamation League (2015): California Strengthens Laws Against "Paper Terrorism". <https://sanfrancisco.adl.org/california-strengthens-laws-against-paper-terrorism/> (Letöltés: 2023. 07. 08.)
- Congressional Research Service (2014): Obstruction of Justice: An Overview of Some of the Federal Statutes That Prohibit Interference with Judicial, Executive, or Legislative Activities. 82. <https://crsreports.congress.gov/product/pdf/RL/RL34303> (Letöltés: 2023. 07. 09.)
- Justia1: Dred Scott v. Sandford, 60 U.S. 393 (1856) <https://supreme.justia.com/cases/federal/us/60/393/> (Letöltés: 2023. 09. 02.)
- Justia2: Slaughterhouse Cases, 83 U.S. 36 (1872) <https://supreme.justia.com/cases/federal/us/83/36/> (Letöltés: 2023. 09. 02.)
- MD Crim Law Code § 3-807 (2013): Maryland Code CRIMINAL LAW § 3-807 – Filing fraudulent liens prohibited. <https://law.justia.com/codes/maryland/2013/article-gcr/section-3-807> (Letöltés: 2023. 07. 09.)

Southern Poverty Law Center (2014): War in the West: The Bundy Ranch Standoff and the American Radical Right. <https://www.splcenter.org/20140709/war-west-bundy-ranch-standoff-and-american-radical-right> (Letöltés: 2023. 07. 09.)

Southern Poverty Law Center (2017): Paper Terrorism. How states are, and are not, fighting back. <https://www.splcenter.org/fighting-hate/intelligence-report/2017/paper-terrorism> (Letöltés: 2023. 07. 09.)

Southern Poverty Law Center (2022): Sovereign Citizens Movement. <https://www.splcenter.org/fighting-hate/extremist-files/ideology/sovereign-citizens-movement> (Letöltés: 2023. 07. 09.)

Wikisource: Letter to Samuel Kerchival – July 12, 1816. https://en.wikisource.org/wiki/Letter_to_Samuel_Kerchival_-_July_12,_1816 (Letöltés: 2023. 09. 02.)

SZERZŐI ADATOK

Dr. Szoboszlay György főiskolai docens
Nyíregyházi Egyetem
Történettudományi és Filozófia Intézet
szoboszlay.gyorgy@nye.hu